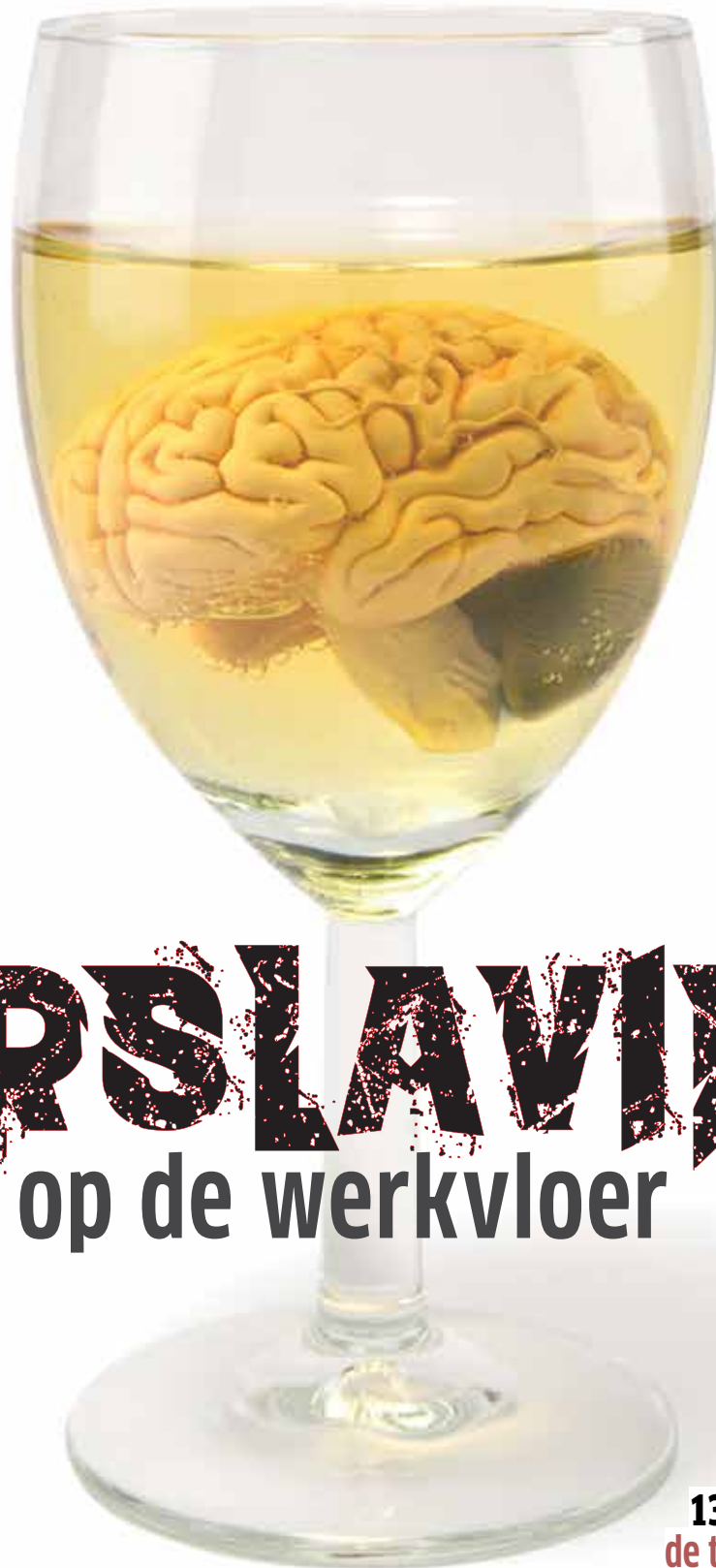

PROFIELEN

ISSUE #137 MEI 2017

GELDZORGEN

300 studenten konden zich vanwege collegegeldschuld niet herinschrijven

VERSLAVING

op de werkvloer

'NET MIJN EIGEN HUIS'
130 schoonmakers maken
de toiletten en lokalen schoon

IN MEMORIAM

Met groot verdriet hebben wij kennisgenomen van het overlijden van

Iris Su Jingjing Kik

studente aan de opleiding biologie en medisch laboratoriumonderzoek, Hogeschool Rotterdam.

Iris was een zeer gedreven en talentvolle studente. Helaas moest Iris vlak voor haar afstudeerstage met haar studie stoppen vanwege haar ziekte. We hebben met bewondering gekeken hoe lang zij het heeft volgehouden.

Iris was geliefd bij haar klasgenoten, onze docenten en medewerkers. We zullen haar ontzettend missen.

Rotterdam, 7 april 2017

Hogeschool Rotterdam,
Opleidingsteam biologie en medisch laboratoriumonderzoek en directie EAS

IN MEMORIAM

Met ontsteltenis en verdriet hebben wij kennisgenomen van het bericht dat

Gerrit Jan Vos

afdelingsdocent en docent mode aan de Willem de Kooning Academie sinds 2007, op 10 maart 2017 is overleden na een kort ziekbed.

Passie, loyaliteit, artistiekeit, nieuwsgierigheid en eigenzinnigheid zijn kenmerkend voor zowel zijn persoon als zijn werk binnen de academie. Gerrit Jan was actief in de academie met een grote interesse in andere afdelingen, was betrokken bij de veranderingen die we in 2012 hebben ingezet en was met hart en ziel de wereld van mode, ontwerpen en de veranderingen die zich daar voltrekken, toegedaan. Binnen de wereld van couture was hij een warm pleitbezorger voor meer aandacht voor mannenkleding, hetgeen hij ook in de modeafdeling van de WdKA representeerde.

Wij wensen zijn partner Bart en familie veel sterkte in deze droevige tijd en in de tijden die nog komen gaan.

Wij zullen Gerrit Jan zeer missen.

Medewerkers en studenten Willem de Kooning Academie Hogeschool Rotterdam

IN MEMORIAM

Olaf Klein

Onze zeer gewaardeerde collega Olaf Klein is na een zware ziekteperiode overleden.

We hebben Olaf leren kennen als sociaal en collegiaal, altijd oprecht geïnteresseerd en zeer gedreven.

Olaf heeft bij de ontwikkeling van de opleiding een grote rol gespeeld. Voor studenten was hij een bron van inspiratie en werd hij zeer gewaardeerd.

Het is een groot verlies voor de nabestaanden en voor ons als collegae. Wij wensen zijn nabestaanden veel sterkte toe.

Team van de opleiding vastgoed en makelaardij

VERSLAVING
OP DE WERKVLOER

06

HULDE AAN DE
SCHOONMAKERS
VAN DE HR

10

GELDZORGEN
BELEMMEREN
STUDIESUCCES

14

‘Ik voel na deze lessen meer power om nee te zeggen tegen de ‘vrouwenkunst’ die ik zou moeten maken.’

Aldus fine arts-student Anni (profielen.hr.nl, zoek op ‘vrije kunst’).

colofon

Verschijningsdatum Profielen 137: 2 mei 2017 Hoofdredacteur Dorine van Namen Eindredacteur Esmé van der Molen Redactie Darice de Cuba, Demian Janssen, Olmo Linthorst, Jos van Nierop, Tosca Sel Corrector Marco Prins Medewerkers aan dit nummer Jonathan van Noord, Hoger Onderwijs Persbureau [HOP] Foto's Frank Hanswijk, Anne Hospers, Sugarcoated, Bob van der Vlist, Astrid Zuidema Illustraties Demian Janssen, Vijselaar en Sixma Vormgeving evvu.ch/Evelien van Vugt, i.s.m. Maxime Biekman Coverbeeld Vijselaar en Sixma Redactieadres Museumpark 40, hoogbouw bg, kamer MP.H.00.035. Postbus 25035, 3001 HA Rotterdam. Telefoon (010) 794 45 75. profielen@hr.nl. Open: ma. t/m vr. 10.00-17.00 uur Advertenties Via profielen.hr.nl Druk Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam Jaargang 28 ISSN 1385-6677. Profielen 138 verschijnt op 7 juni 2017 HET IS VERBODEN ZONDER TOESTEMMING VAN DE HOOFDREDACTEUR ARTIKELLEN OF ILLUSTRATIES GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVER TE NEMEN.

Aan dit nummer werkten mee:

ROSSI&BLAKE >
Fotografie en styling
Rose en Dorian vormen Rossi&Blake, een studio voor fotografie en styling die begon op de WdKA tijdens hun studie lifestyle & design. Zie hun foto's van de financiële bloggers op p.22.

<MAXIME BIEKMAN
Vormgever
Jaren geleden al nam artdirector Evelien haar oud-student Maxime in de arm voor de opmaak van Profielen. Zelfs na haar verhuizing naar Haarlem bleef Maxime ons trouw.

<VIJSELAAR EN SIXMA
Illustratoren
Sinds 2002 maken Vijselaar en Sixma illustraties met rekvisieten, fotografie en digitale beeldbewerking. Voor dit nummer maakten ze de cover en het beeld op p.6.

FOLLOW US:

TWITTER.COM/profielen

FACEBOOK.COM/profielen

instagram.com/profielenplaatjes

PROFIELN.HR.NL

PROFIELN

Kort

Nieuwe Ad leidt schuldhulpverleners op

In september start de Rotterdam Academy (RAC) met de associate degree sociaal financiële dienstverlening (sfd). Deze Ad is in 2015 van Inholland overgenomen en is op de HR verbonden aan de bacheloropleiding social work. Onderwijsmanager Barbara Boom: 'Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen vragen om specifieke expertise in financiële begeleiding van mensen met problemen. Daar is de afgelopen jaren een gat gevallen. Wij willen dat gat vullen met onze Ad. Er is vooral behoefte aan hbo'ers in dit veld, met kennis van meervoudige problematiek, conflicthantering en bijvoorbeeld gesprekstechnieken.' De Ad sociaal financiële dienstverlening wordt in deeltijd aangeboden en relevant werk is vereist. De mensen die geïnteresseerd zijn, werken bijvoorbeeld in wijkteams, de VraagWijzer of de Kredietbank, en hebben een mbo-4-diploma.

In september start ook een tweede nieuwe Ad: logistiek management.

STRIP 'financiële stress'

Sandra Haan

REGISTER MET JURISPRUDENTIE HR-KLACHTEN

De HR kent sinds 2011 een jurisprudentie-register dat maandelijks wordt geactualiseerd. In dit register worden alle adviezen van de geschillenadviescommissie (gac) en de uitspraken van het college van beroep voor de examens (cbe) anoniem opgenomen. Zo is het mogelijk om terug te zoeken op onderwerp, besluit en aan wie de klacht gericht was.

Zoek op *Hint* naar 'jurisprudentieregister klachten'.

STUDIESCHULD: DE NIEUWE BUBBEL

18 MILJARD

Studenten en oud-studenten staan voor **bijna 18 miljard euro** in het krijt bij de Nederlandse overheid.

5 JAAR

5 jaar geleden bedroeg de schuld nog **12 miljard**.

12,5

Voor 18 miljard koop je **12,5 miljoen MacBooks**, zegt studentenorganisatie ISO.

14 DUIZEND

De **gemiddelde (oud-)student** heeft een schuld van bijna 14.000 euro.

Bron: HOP

Lees meer over studenten en schuld op p.14.

Toch geen kleiner collegebestuur

Collegelid Jan Roelof gaat na de zomer met pensioen.

Daarna zou de HR onder een tweekoppig collegebestuur staan van Ron Bormans (voorzitter) en Angeliën Sanderman (lid). Op die manier wilde het cvb bijdragen aan het terugbrengen van de overhead.

De raad van toezicht draait dit besluit terug. De raad steunt weliswaar 'de intentie' van het bestuur, maar wil toch een opvolger voor Roelof vanwege de groei van het aantal studenten en het 'grote aantal programma's dat binnen en buiten de hogeschool bestuurlijke aandacht vraagt'.

COLUMN

LIEVE TOSCA

WAT MOET IK AAN VOOR DE KLAS?

FOTO: SUGARCOATED

Lieve Tosca,

Nu m'n wintergarderobe te warm is, sta ik iedere ochtend vertwijfeld voor m'n kledingkast. Wat moet ik aan? Ik heb genoeg kleding, maar voel me sinds september nergens meer comfortabel in voor de klas. Op een warme dag droeg ik een (vrij braaf) jurkje waarna een student opmerkte dat hij m'n rondingen kon zien. Dat vond ik nogal confronterend. Moet ik me op warme dagen nu echt in hobbzakken kleden om de studenten niet af te leiden?

Lfs,
Grts, Doutzen Tentblouse

Lieve Doutzen Tentblouse,

Wat een opmerkelijke student! Als hij evenveel aandacht zou besteden aan het afronden van zijn opleiding als aan jouw outfit, slaagt ie vast cum laude. Hopelijk is ie tegen die tijd ook uit de puberteit.

De hogeschool heeft in de gedrags- en integriteitscode een regel opgenomen over kleding op de HR: 'De manier waarop ik optreed, waarop ik me kleed, gedraag e.d. is respectvol en houdt rekening met de opvattingen van anderen in de hogeschool. Dat betekent dat ik me kleed in de sfeer van het onderwijs en het beroep waarvoor ik word opgeleid. Op de Hogeschool Rotterdam wordt geen gezichtsbedekkende kleding gedragen.'

Je mag dus aantrekken wat je wilt, als het maar netjes is. En met 'netjes' wordt meestal bedoeld dat het schoon is, geen gaten heeft en het grootste gedeelte van je lijf bedekt. Een handige vuistregel: als je ermee naar de zondagmiddagverjaardag van je oma kan, kun je er ook mee naar school. En een strakke lange broek, een beetje decolleté of een bloot onderbeen zou geen probleem moeten zijn.

En dan zie je dus af en toe de vorm van een bil of een borst en dat is oké. Een mooi stukje opvoeding voor iedereen in je klas. Vrouwen hebben nou eenmaal rondingen en die staan los van hun professionele kwaliteiten. Rondingen horen bij een vrouwenlijf zoals een piemel bij een mannenlijf. En hoe hinderlijk het ook is om zonder enige aanleiding geseksualiseerd te worden, het zal vast vaker gebeuren, al zeggen de meeste studenten het niet. Laat je er niet al te veel door beïnvloeden en trek gewoon iets leuks aan.

Lfs Tosca

Volg ook Tosca's wekelijkse rubriek op profielen.hr.nl.

‘VERSLAVING OP DE WERKVLOER ONVOLDOENDE HERKEND’

Bedrijfsartsen gaan uit van 6 procent verslaafden op de werkvloer. **Omgerekend zou dat op de Hogeschool Rotterdam om zo’n 200 mensen gaan.** *Profielen* sprak met Patrice van Efferen, één van de bedrijfsartsen van de HR, over wat hij voor deze groep medewerkers en hun omgeving kan doen.

VOLGENS HET TRIMBOS-INSTITUUT, HET KENNISINSTITUUT VOOR GEESTELIJKE GEZONDHEID EN VERSLAVING, IS 10 procent van de volwassenen een zware drinker en blowt 1,2 procent dagelijks. Volgens deze statistieken zouden er op de HR 335 probleemdrinkers rondlopen. Herkent u dit beeld?

‘Wij gaan ervan uit dat bij deze instelling – bij elke instelling trouwens – 6 procent van de medewerkers forse verslavingsproblemen heeft. Dat betekent op de HR ongeveer 200 mensen. Dan gaat het om middelen – cannabis, alcohol en GHB bijvoorbeeld – en om gedrag: gokken, game- of seksverslaving. Alcohol en cannabis zie ik het meest. Een fractie van die 6 procent komt hier.’

Komt het weleens voor dat een medewerker zich bij de bedrijfsarts meldt met alcohol- of andere verslavingsproblemen?

‘Nee. Medewerkers met een verslaving doen er alles aan om niet in de hulpverlening terecht te komen. Het komt wel voor dat een medewerker met verslaving bij mij komt vanwege disfunctioneren, via de leidinggevende of omdat hij zich ziek meldt.’

Als u een vermoeden van verslaving heeft, maakt u dit onderwerp dan bespreekbaar in de spreekkamer?

‘Dat ligt eraan. Ik ben niet een bedrijfsarts die invuloefeningen maakt van alle formulieren die er zijn. Verslaving gaat vaak gepaard met andere problemen, comorbiditeit noemen we dat. ADHD en verslaving gaan vaak hand in hand, maar er is ook een verband tussen depressie of angst en gebruik. Als ik mensen met die klachten of met ernstige psychosociale problematiek bij me krijg, vraag ik wel naar drank-, drugs en medicijngebruik. Komt er iemand met een hernia, dan niet.’

Als iemand met psychosociale problemen ook verslavingsproblemen heeft, wat dan?

‘Dan ga ik de prioriteiten afwegen. Wat moet het eerst aangepakt worden, de depressie bijvoorbeeld, of het drankgebruik? Als ik denk dat de depressie primair is, dan verwijs ik naar een psycholoog of psychiater. Als ik inschat dat het gebruik de bron is van andere problemen, dan verwijs ik door naar een verslavingskliniek, maar dat komt in de praktijk maar weinig voor.’

In dat laatste geval, wie meldt de persoon in kwestie aan? De bedrijfsarts of de betrokkene?

‘Dat doet de medewerker zelf. Als de persoon gemotiveerd is, krijgt het een vervolg. Is hij of zij dat niet, dan meldt ie zich waarschijnlijk niet eens aan. In dat geval zal het disfunctioneren aanhouden. Werknemers met een verslavingsprobleem dat hun functioneren structureel negatief beïnvloedt, riskeren ontslag.’

Kan de bedrijfsarts met de leidinggevende van de betrokkene praten over zijn verslaving en de behandeling?

‘Nee, ik heb beroepsgeheim. Richting de leidinggevende kan ik niets meer doen dan aangeven dat ik een indicatie gespecificeerde hulpverlening heb afgegeven.’

Komt het weleens voor dat een collega een melding maakt over het (drank)gebruik van een ander?

‘Ik heb dat nog nooit meegemaakt.’

Partners, ouders of kinderen van mensen met een verslaving kun-

**‘MEDEWERKERS MET EEN
VERSLAVING DOEN ER ALLES
AAN OM NIET IN DE HULPVERLE-
NING TERECHT TE KOMEN.’**

IK HAAT ALCOHOL

► **nen net zo veel problemen hebben om goed te functioneren als de betrokkenen zelf. Komt het weleens voor dat een naaste zich ziek meldt met bijvoorbeeld stressklachten?**

'Ja, dat komt veel vaker voor dan dat ik een medewerker met verslaving zie. Gemiddeld zo'n twintig keer per jaar. Een verslaafd kind heeft de meeste impact. Ik heb het dan over de fase 18-25 jaar, de periode dat kinderen verondersteld worden zelfstandig te functioneren. Als je kind in deze periode verslaafd is of een psychiatrische stoornis heeft, dan lopen vooral de moeders vast, omdat zij hun kind dan niet kunnen loslaten. Deze vrouwen kunnen zelf psychiatrische problemen krijgen zoals een depressie, angststoornis of een burn-out. Ik zie minder problemen bij de vaders. Die verliezen zich eerder in hun werk dan dat ze uitvallen.

'Volwassenen die als kind hebben geleefd met een verslaafde ouder kunnen later in hun leven vastlopen, vaak pas rond of na hun vijftigste. Ook zij kunnen structureel minder weerbaar zijn en kwetsbaar voor uitval op het werk.'

Heeft de HR beleid tegen het gebruik van middelen?

'Nee, net zoals de meeste organisaties dat niet hebben. Persoonlijk denk ik dat het goed zou zijn om alcohol-, drugs- en medicijnbeleid (adm-beleid) vast te leggen, op voorwaarde dat het niet bij vastleggen blijft. Om alleen te kunnen verwijzen naar je webpagina arbobeleid, bijlage h, heeft geen zin. Dan kan je het net zo goed niet doen. Het zou wel helpen als het is ingebed in een cultuur van oprechte zorg voor medewerkers.

'Het voordeel van vastleggen is ook dat je sneller kunt intervenieren dan nu gebeurt en ook preventief meer kunt doen. En met adm-beleid krijgen leidinggevenden handgrepen om het gesprek

'EEN VERSLAAFD KIND HEeft DE MEESTE IMPACT.'

KOSTEN PRODUCTIVITEITS-VERLIES

Het RIVM deed onderzoek naar de maatschappelijke kosten van alcoholmisbruik. In totaal werden de kosten van productiviteitsverlies als gevolg van het drinken van alcohol in het jaar 2013 in Nederland geschat op 1,7 miljard euro. Hiervan werd 0,4 miljard euro veroorzaakt door alcoholgerelateerd ziekteverzuim en de overige 1,3 miljard euro door presenteïsme (aanwezig zijn op werk, maar minder productief). Naar schatting gaan er voor elke verzuimdag 3,11 werkdagen verloren als gevolg van alcoholgerelateerd presenteïsme.

Maatschappelijke kosten-baten analyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen, RIVM Rapport 2016-0133 G.A. de Wit et al.

over middelengebruik, of lifestyle in het algemeen, aan te gaan. Ik ken bijvoorbeeld een verhaal van een medewerker die elke dag naar drank stonk. Als de leidinggevende hem daarop aansprak, zei hij dat dat een bijwerking van medicijnen was. Voor de leidinggevende hield het daarmee op. Die wist niet hoe hij dit verder moest aanpakken.

'Het onderwerp zou ook aandacht moeten krijgen in frequentverzuimgesprekken. Zonder dat je leert hoe je het gesprek over verslaving kunt voeren, zijn de meeste leidinggevendenden hiervoor gewoon onvoldoende toegerust. Verslaving wordt op de werkvloer onvoldoende of helemaal niet herkend.'

Wat kun je als leidinggevende doen als je vermoedt of weet dat het werk negatief beïnvloed wordt doordat er verslavingsproblemen zijn bij een medewerker of in het gezin van een medewerker?

'Allereerst: het gesprek hierover aangaan met betrokkene. Vervolgens kun je een adviesgesprek aanvragen bij mij of mijn collega. Dat zou ik wel communiceren met de medewerker in kwestie. Dan kun je iets zeggen als: "Ik maak me zorgen. Ik ga dit bespreken met de bedrijfsarts, maar zal je naam niet noemen en ik kom er bij je op terug." Vervolgens moet je je medewerker de tijd geven. Het duurt meestal een maand of drie voordat iemand aan de gedachte gewend is dat hij of zij iets met de situatie moet. Na drie maanden kun je als leidinggevende laten weten of je het nodig vindt dat de medewerker naar de bedrijfsarts gaat of niet. Dus geef iemand even tijd en wees duidelijk en eerlijk. Dat duurt nog altijd het langst.' ■

'Ik haat alcohol, ik haat mezelf'

Mats (56) dronk zijn eerste glas jenever toen hij tien was ('Ik herinner me niet dat ik het lekker vond'), hij dronk veel tot zijn 35e en noemt zichzelf vanaf die tijd 'goed verslaafd'. Hij werkt op de hogeschool in een ondersteunende functie.

TOT ZIJN 35E KON MATS (NIET ZIJN ECHTE NAAM, RED.) NOG WEL EEN DAG, EEN PAAR DAGEN OF SOMS EEN WEEK STOPPEN als hij dat wilde, maar daarna lukte dat niet meer. Vanaf die tijd drinkt hij elke dag. Drie flessen sherry, daar draait hij zijn hand niet voor om. Soms ook jenever. 'Ik wil niet opscheppen, maar ik kan behoorlijk wat naar binnen gieten.' Zijn alcoholisme heeft al aardig wat schade aangericht. Na 22 jaar eindigde zijn huwelijk in een scheiding, hij is zijn rijbewijs kwijt, werd tweemaal ontslagen en heeft psychische en lichamelijke klachten. Hij liet zich drie keer behandelen, maar zonder succes.

Als hij niet drinkt, is hij somber en pessimistisch, depressief zelfs. 's Nachts heeft hij nachtmerries. En als de dag dan toch weer aanbreekt, heeft hij veel moeite met opstaan en lopen en doet zijn hele lichaam pijn. Soms kan hij 's morgens geen bord of glas meer vasthouden en is hij zo misselijk dat hij een paar keer moet overgeven. Hij heeft problemen met zijn maag en een hoge bloeddruk. Als hij op de bank zit, heeft hij weleens het gevoel dat het plafond naar beneden komt. Het verhaal van Mats is geen fijn verhaal. Hij weet het. En toch lukt het hem niet om zijn leven een andere wending te geven. Zijn lichaam vraagt om drank. Hij wil wel minder drinken, maar hij kan het niet. Het lukt gewoon niet. 'Ik haat alcohol, ik haat mezelf.'

TE ZIEN EN TE RUIKEN

Ook op het werk blijft zijn verslaving niet onopgemerkt. Het is te zien en te ruiken. Een geheim is het voor zijn collega's niet. Hij kwam regelmatig op het werk met een flinke kater ('Of, nou ja, dan was ik eigenlijk nog dronken.'). Hij stonk zo naar drank dat niet alleen zijn collega's en leidinggevende het roken, maar hij zelf ook. Er waren dagen dat hij 's morgens niet recht kon lopen, dat hij zwalkte, en ook niet duidelijk kon praten. Dat viel natuurlijk op. Daarbij kwam dat hij zijn werk niet goed uitvoerde. Hij was regelmatig ziek en vergat dingen. Plekken waar hij al honderd keer was geweest, kon hij opeens niet meer terugvinden. Zijn collega's zeggen weleens dat hij een beetje moet opschieten.

Het leidde tot een aantal waarschuwingen van zijn leidinggevende, die hem ook naar de bedrijfsarts stuurde. Hij zei een keer tegen Mats: 'Als je van de trap afvalt, wat moet ik dan met je?' En toen dacht hij: 'Ja, hij heeft gewoon gelijk.' Dat hij heeft ingegrepen vindt hij eigenlijk wel goed. 'Hij heeft iets goeds voor me gedaan. Hij heeft me geholpen. Ik drink nu in elk geval wat minder.'

THERAPIE

De bedrijfsarts meldde Mats aan bij Brijder, een instelling voor verslavingszorg. Daar kreeg hij een intake, een lichamenlijk onderzoek door een arts en gesprekken met een psycholoog en maatschappelijk werker. Op internet moest hij wekelijks vragen beantwoorden over hoe hij zich voelde en wat hij had gedaan. En hij kreeg ontspanningstabletjes. Maar al snel beviel het Mats allemaal niet. Hij was teleurgesteld dat hij na de psychiater een gesprek kreeg met een maatschappelijk werker, omdat de psychiater veel beter zou begrijpen wat er in zijn hoofd omging dan een maatschappelijk werker. En hij vond dat hij veel te weinig gesprekken had, dat er te veel tijd tussen de gesprekken zat en hij hoopte op groeps therapie, zoiets als AA, maar naar een AA-meeting ging hij niet. Het is zo krom allemaal, zegt hij, want naar de AA zou hij best willen. Hij wil wel in zo'n groep, zoals hij die ziet op tv. En tegelijkertijd moet je hem met een zweep slaan voor hij die stap zal zetten.

Hij hoopte gewoon dat het hem deze keer wel zou lukken. En dat was niet zo. Mats viel opnieuw terug en stopte met de therapie. 'Het heeft geen nut. Misschien is het wel zo dat ik niet wil stoppen. Als je zelf niet wilt, helpt een behandeling niet.' Aan de andere kant realiseert hij zich dat hij iets moet doen om zijn situatie te veranderen. Zijn lichaam kan er niet meer tegen. Hoe ouder hij wordt, hoe minder hij aan alcohol en sigaretten kan hebben. Hij realiseert zich dat hij speelt met zijn ontslag en daar hij heeft hij gemengde gevoelens over. 'Ik ben soms blij, soms verbaasd en soms voel ik berusting. Want wat voor zin heeft het om zo door te gaan?' ■

Manuela da Luz Pinheiro
KRALINGSE ZOOM

Manuela heeft nooit hoofdpijn van het werk. **Ze is al 35 jaar schoonmaakster** en is de jongste niet meer. Toch kan ze het werk nog prima aan. Door haar ervaring weet ze hoe ze het moet aanpakken: 'Ik kijk eerst even rond: waar is het vies? Dan begin ik daar. Als je nieuw bent, doe je dat niet en moet je vaak aan het einde van je dienst heel hard werken om alles af te krijgen.'

Soms laten studenten eten slingeren of zijn de toiletten niet meer citroenfris, maar klagen doet Manuela niet. 'Het is mijn werk. Ik zal ook nooit een huismeester bellen als de toiletten heel vies zijn. Dat los ik gewoon zelf op.' Manuela is van plan dit werk tot aan haar pensioen te blijven doen. Tien jaar geleden kreeg ze wat problemen met haar suiker, maar ze had het snel onder controle en is nooit ziek. 'Ik kom gewoon graag naar mijn werk. De mensen hier zijn zo lief. Ik ken en groet iedereen. Na de zomer is de verbouwing van de Kralingse Zoom klaar, maar ik blijf hier werken, op de vijfde verdieping, waar ik iedereen ken.'

'Ik ken en groet iedereen'

ALLES LEKKER SCHOON

Een schone school is een gezonde school.

130 schoonmakers zorgen dagelijks voor frisse toiletten en lokalen op de HR. Tijd om hen beter te leren kennen. Ontmoet Gracia, Manuela, Taibi en Javi.

Stille motor van
RDM Campus

Javi Cotera
FACILITY HOST RDM CAMPUS

De portofoon kraakt. Huismeester Bram Boonstoppel neemt op. 'Zeg het maar.' 'Het is eigenlijk voor Javi', zegt de collega aan de andere kant van de lijn. 'Iemand heeft overgegeven. Kan hij even komen?' 'Kijk, dat bedoel ik', zegt Bram. 'Voor Javi is niks te vies, te groot of te zwaar. **We kunnen altijd op hem rekenen.** Hij is de stille motor van RDM.'

Javi werkt al vier jaar op deze bijzondere hogeschoollocatie op Heijplaat en is door zijn HR-collega's voorgedragen voor **een nominatie tot beste schoonmaker van GOM.** 'Dat was een grote verrassing', vertelt Javi. 'De mensen zien wat ik doe.'

Javi is facility host, een functie die door de HR en GOM is bedacht. Het betekent dat hij, naar eigen zeggen, 'de school strak houdt'. 's Ochtends komen zijn collega's om schoon te maken en de rest van de dag houdt Javi het bij. Waar nodig springt hij in, zoals bij een lekkage of een 'ontploff' toilet.

Op die manier blijft de school ook tijdens de piektijden schoon en verzorgd. Zwaar werk vindt Javi het niet. 'Ja, ik moet veel lopen en het is trappetje op, trappetje af. Maar ik ben het gewend. **Ik heb mijn hele leven hard gewerkt.'**

**Gracia Neves Oliveira Pinto
DAGVROUW ROCHUSSENSTRAAT**

'Vorig jaar mei was ik 25 jaar in dienst bij Facilicom. Ik heb lang gewerkt in het kantoor van ABN Amro, maar toen dat dichtging, kwam ik hier op Rochussenstraat terecht. Mijn dag begint met de ochtenddienst van halfzeven tot halftien. Daarna ga ik naar huis en om half drie kom ik weer terug. Ik kijk of de toiletten nog schoon zijn, of er genoeg handdoekjes zijn en of er rommel in de lokalen ligt. **Om vijf uur vertrek ik naar een kantoor** aan de Blaak waar ik ook nog twee uur werk.

'Een kantoor schoonmaken is heel anders dan een school poetsen. Als schoonmaakster kun je alles verwachten, je zit nou eenmaal niet achter de computer. Ik ben dankbaar dat ik op mijn leeftijd nog werk heb. **Als je gezond bent en een baan hebt, kun je plannen maken.** Het leukste is als mensen tevreden zijn en ik complimentjes krijg.'

Gracia heeft twee kleinkinderen. De oudste is vijftien jaar. Misschien loopt zij op een dag wel door de schone gangen van haar oma.

**'Een kantoor
schoonmaken is
heel anders dan
een school poetsen'**

**'Net mijn
eigen huis'**

**Taibi Yahya
LEIDINGGEVENDE MUSEUMPARK**

'De hogeschool is net mijn eigen huis. Thuis wil ik dat alles netjes is; hier ook. Ik wil niet dat mensen denken: Wat is het daar een rommel.'

Taibi werkt nu zes jaar op de locatie MuseumPark. **De meeste tijd van Taibi en zijn 25 schoonmakers gaat naar de toiletten.** 'Ik heb dames in dienst die alleen de toiletten doen. 's Ochtends worden ze heel goed schoongemaakt. Tussen twee en vier uur 's middags opnieuw en ook van vijf tot zeven uur 's avonds is er een toilettenronde.'

Volgens Taibi zijn er rond de toiletten veel 'incidenten'. Van dames zou je verwachten dat ze hun toiletten schoonhouden, maar zij gebruiken de afvalcontainer voor 'hygiënische producten' vaak als prullenbak. Op de herentoiletten gebeuren soms opmerkelijke dingen. Er wordt bijvoorbeeld wel eens gepoept in het urinoir. Maar het gekste maakte Taibi bij zijn vorige werkgever mee. Daar troffen de schoonmakers een drol met landenvlaggetjes aan.

Als leidinggevende staat Taibi altijd paraat. Ook in de avonduren kan hij door de huismeesters geappt worden. 'Geen probleem', vindt hij. 'Op de hogeschool is het elke dag weer anders. Dat is het leukste aan mijn werk hier.'

Meer aandacht gewenst voor financiële stress

Geldzorgen belemmeren studiesucces

Studiesucces staat onder druk en financiële stress lijkt een factor die daar invloed op heeft. Het aantal studenten dat zich niet kan herinschrijven vanwege een collegegeldschuld is **verdubbeld** en sommige studenten werken bijna fulltime om de eindjes aan elkaar te knopen. Moet de hogeschool hier iets mee of heeft het weinig te maken met onze primaire taak: onderwijs geven?

AAN HET EIND VAN DE MAAND LOOPT DE STRESS FLINK OP BIJ NAOMI (23). Redt ze het met haar geld? De student heeft alle schuiven bij DUO opengezet, maar toch zit ze krap. Twee jaar geleden overleed haar moeder binnen vier weken na de diagnose aan kanker. 'Mijn vader is uit beeld, ik heb geen broers en zussen en ook mijn moeder was enig kind. Daardoor sta ik er nu alleen voor. Uit de erfenissen van mijn moeder en oma heb ik nog betalingsregelingen lopen: voor een naheffing van de belasting en de zorgpremie.' Desondanks heeft Naomi haar zaakjes voor elkaar. Het collegegeldkrediet zet ze gelijk op haar spaarrekening, zodat ze haar termijnen altijd op tijd kan voldoen. Een slimme zet van Naomi, want de consequenties van niet-betalen zijn groot. Zo konden afgelopen september 306 studenten zich niet herinschrijven bij de HR. **Ze hadden een collegegeldschuld openstaan en wie zijn schuld niet voor 1 september aflost, kan zijn studie dat jaar niet voortzetten.** Volgens de Wet op het hoger onderwijs is een inschrijving pas geldig als er collegegeld is betaald. Hoewel het slechts om 1 procent van alle HR-studenten gaat, is het absolute aantal om van te schrikken. Ook het feit dat dit aantal verdubbeld ten opzichte van twee jaar geleden, toen het nog 151 studenten betrof, is zorgelijk. Tegelijkertijd is het gemiddelde schuldbedrag gestegen, van €1203,- in 2014 naar €1560,- in 2016.

'DOOR HUN FLINKE HOUDING KLOPPEN STUDERENDE OUDERS VAAK TE LAAT AAN BIJ DE DECAAN.'

'ARME STUDENT'

Dat studenten het niet breed hebben, is van alle tijden en vaak met romantiek omgeven. Maar voor een deel van de HR-studenten, zoals Naomi, is er niks romantisch aan. Deze studenten hebben reële geldzorgen en in veel gevallen beïnvloedt het hun studiesucces. Het gaat niet overal om grote aantallen, geven studentendecanen van de HR aan, maar er zijn wel opvallende verschillen tussen de onderwijsinstututen. **Omdat de HR niet over concrete cijfers beschikt, putten de decanen uit hun eigen waarneming.** Bij IvG (gezondheidszorg) schat studentendecan Simone Huijbregts het aantal studenten met financiële stress bijvoorbeeld op tien procent, en ook op de Willem de Kooning Academie lijkt het om eenzelfde kleine minderheid te gaan. Maar bij de associate degree (Ad) ondernemen merkt programmamanager Cyzlene Kramer-Zeroual dat veertig tot vijftig procent van haar studenten geldzorgen heeft. 16 procent van alle Ad-studenten van de Rotterdam Academy (RAC) loopt bovendien achter met het betalen van collegegeld.

NOODLENIING

Dat veel studenten van de RAC financiële problemen hebben, is ook de ervaring van Karlijn Tijink. Zij is studentendecan bij dit instituut en onder meer aangenomen om extra aandacht te geven aan de begeleiding van studenten met geldzorgen en schulden. Het onderwerp geld komt in haar spreekkamer 'heel veel aan de orde', vertelt ze. 'Het gaat dan om studenten die moeite hebben om hun reiskosten te betalen of die geen geld hebben voor schoolboeken. **Best**

veel van mijn studenten lopen achter met het collegegeld, ook als ze collegegeldkrediet van DUO krijgen. Laatst had een student daar haar borg van betaald. Ze kwam bij mij om een noodlening aan te vragen voor het collegegeld. Ik heb toen moeten uitleggen dat het niet zo werkt. Collegegeldkrediet gebruik je voor collegegeld en voor niets anders. Het Noodfonds van de HR mag niet eens aangewend worden voor collegegeld.'

De rondgang langs decanen en studieloopbaancoaches levert drie belangrijke oorzaken op voor dit soort financiële stress bij studenten: persoonlijke omstandigheden, niet willen of mogen lenen en studiekosten.

De categorie persoonlijke omstandigheden staat met stip op nummer 1. De verhalen over geldzorgen komen vaak in het kielzog daarvan. Janke Reiding is studieloopbaancoach bij de Ad pedagogisch educatief medewerker. 'Bijna nooit plannen studenten een afspraak met me vanwege geldzorgen', vertelt ze. 'Je hoort dat verhaal tussen de regels door en vaak spelen er dan moeilijke persoonlijke omstandigheden. Zo ken ik een student die depressief is, maar vanwege de kosten niet naar de psycholoog kan gaan. Ze heeft het geld voor de eigen bijdrage niet. Ik heb ook een student die mantelzorger is. Zij moet veel werken om het inkomen van het gezin aan te vullen. In combinatie met het mantelzorgen zet dat haar studie onder druk.' Ook studieloopbaancoach Lamiae Laabid (IFM, financieel management) ziet het onderwerp financiën langskomen, al wordt het zelden expliciet benoemd. **'Ik spreek regelmatig studenten die veel moeten werken, soms 32 tot 40 uur de week naast hun voltijdstudie.** Dat is nauwelijks te doen. Er is ook best een grote groep, meestal thuiswonende studenten, die niet wil lenen. Zij moeten alles zelf ophoesten: het collegegeld, de boeken, de laptop. Dat is een heel bedrag bij elkaar.'

NIET MOGEN/WILLEN LENEN

Niet lenen blijkt een belangrijke financiële stressfactor die ook speelt bij een deel van de moslimstudenten. Sommigen vinden vanuit hun geloofsovertuiging dat ze niet mogen lenen. De afschaffing van de basisbeurs in 2015 heeft op deze groep een groot effect gehad. Het bedrag van de beurs kon de kosten voor levensonderhoud niet dekken, maar het was wel een gift als de student binnen tien jaar een hbo-diploma had. Nu komt er maandelijks niks meer binnen als de student niet wil lenen.

Een andere groep niet-leners is te vinden op de Willem de Kooning Academie waar slc-coördinator Bien van Voorden ziet dat de rol van ouders belangrijk is. **'Vaak houden juist ouders tegen dat hun kind een lening bij DUO afsluit.** Daardoor moeten studenten veel werken en dat geeft in combinatie met hun studie een hoop stress.' Tel daarbij op dat studeren meer kost dan het collegegeld alleen en de stress kan flink oplopen. De HR mag van de minister buiten het collegegeld weliswaar geen extra kosten vragen voor het onderwijs, maar een WdKA-student heeft toch kopieerkosten van enkele tien-

tjes als hij een boekje moet maken. En ICT-, ontwerp- en kunststudenten zijn ook niet klaar met een laptopje van 400 euro.

STUDERENDE OUDERS

Bij studerende ouders zit op al deze factoren een verdubbelaar. Van alle groepen hebben zij het 't zwaarst, ziet Suzanne Melfor van het HR-steunpunt Studerende ouders. 'Natuurlijk zijn er voorbeelden van moeders en vaders die de financiële stress van een gezin in combinatie met studeren goed kunnen hanteren, maar met name alleenstaande ouders hebben het niet makkelijk. Vaak hebben ze geen tijd voor een bijbaan. De meesten hebben een inkomen dat bestaat uit de studielening, de eenoudertoeslag van DUO, het kindgebonden budget van de Belastingdienst en de toeslagen waar ze recht op hebben. Per persoon varieert dit, maar het maximale leenbedrag, inclusief collegegeldkrediet, en de eenoudertoeslag van DUO tellen op tot ongeveer 1.280 euro per maand.'

Dat is op zich niet weinig. ISO-student Vera (sociale opleidingen) vindt zichzelf daarom best rijk in vergelijking met haar kinderloze studiegenoten. Maar, zo vertelt Melfor, 'als er iets onverwachts gebeurt en de student heeft een grote uitgave, dan kan het makkelijk gebeuren dat ze een termijn van haar collegegeld mist. De maand erna heeft ze niet ineens geld over en dus zit ze dan direct met een probleem. Als je een gezin draaiend moet houden, is de kans op zo'n situatie groter dan wanneer je alleen voor jezelf hoeft te zorgen.' Dat merkte ook Vera. 'De eerste drie maanden van mijn studie ging het prima. Ik had alles onder controle. Maar toen kreeg mijn dochter last van groeijs pijn en moest ik een inzetbadje kopen, zodat ze 's nachts bij pijn in warm water kan zitten. Dat badje kostte 80 euro. Ik had haar ook beloofd om naar de Efteling te gaan. Daarom loop ik achter, net nu ik een nieuw schoolboek moet aanschaffen. Dat vind ik heel vervelend. Toch geef ik voorrang aan het betalen van mijn collegegeld en los ik het op door het boek te kopiëren. Lenen bij de mediatheek is geen optie, want ik wil aantekeningen in het boek kunnen maken.'

Het valt Melfor op dat veel studerende ouders in dit soort situaties alles zelf willen doen. 'Ook als ze een netwerk hebben dat in staat en bereid is hen financieel te steunen. Ik raad ze dan aan die hulp wel aan te nemen als de relatie goed is. Door hun flinke houding kloppen studerende ouders vaak te laat aan bij de decan. Dan zijn de problemen al te groot.'

STUDIESUCCES

In Nederland is weinig onderzoek gedaan naar de relatie tussen dit soort financiële stress en studiesucces, maar in de Angelsaksische wereld waar studieleningen de norm zijn, wordt al jaren naar deze relatie gekeken. Daaruit blijkt dat studenten die zich zorgen maken over geld hogere schulden hebben en minder goed presteren dan hun studiegenoten. Studenten die financieel onder druk staan, hebben bovendien vaak

ROTTERDAMSE JONGEREN MET SCHULDEN

In 2016 behandelde de Kredietbank Rotterdam 234 aanvragen van jongeren tot 27 jaar. In 156 van de 234 afgehandelde aanvragen betrof het schuldbemiddeling. Daarvan heeft 59 procent tot een geslaagde regeling geleid. Of dit ook studenten betrof, wordt niet bijgehouden. Deze cijfers laten een lichte daling zien ten opzichte van 2015 toen er 275 afgehandelde aanvragen waren.

Het is belangrijk dat bedrijven en scholen zoals de Hogeschool Rotterdam vragen van studenten over financiën of betalingsachterstanden vroeg signaleren, stelt de gemeente Rotterdam, en studenten doorverwijzen naar het JIP (Jongeren Informatie Punt) of de VraagWijzer van de gemeente Rotterdam.

NIET WILLEN OF MOGEN LENEN IS EEN BELANGRIJKE FINANCIËLE STRESSFACTOR.

'WE MOETEN STUDENTEN VAARDIGHEDEN ALS BUDGETTEREN LEREN, BIJVOORBEELD IN EEN KEUZEVAK.'

► een bepaald profiel. Ze zijn ouder, werken naast hun studie en komen vaker uit een gezin komen dat schuldproblemen heeft gehad. De relatie tussen financiële problemen en studieprestaties is in 2008 niet alleen beschreven, maar ook empirisch aangetoond. Joo, Bagwall, Durband en Grable zagen in dat onderzoek dat studenten met financiële problemen bijvoorbeeld meer risico lopen op studieuitval.

TE VEEL WERKEN

Ook op de Hogeschool Rotterdam is deze relatie evident. De driehonderd studenten die zich vanwege een collegegeldschuld niet konden herinschrijven, vormen het meest directe bewijs. 'De stress kan heel hoog oplopen', ziet Suzanne Melfor van steunpunt Studerende ouders. 'Dat maakt het lastig om met focus te studeren.'

Als studenten geen geld hebben voor studieboeken of openbaar vervoer, geeft dat niet alleen stress, maar betekent het ook dat ze niet naar college kunnen komen of zich minder goed kunnen voorbereiden op colleges en tentamens, vertelt Gyzlene Kramer-Zeroual van de Ad ondernemen.

En vooral als studenten veel gaan werken om uit de geldzorgen te komen, is er een negatieve relatie met hun studiesucces. 'De studielast van een voltijdstudie is nou eenmaal veertig uur per week', zegt studentendecaan Simone Huijbregts. 'Als studenten 24 uur of meer gaan werken, zijn ze te moe om genoeg te studeren. Ze komen vaak te laat of missen colleges.'

'Mijn zorg ligt vooral bij de studenten die dit vraagstuk niet weten op te lossen', zegt slc'er Janke Reiding. 'Ze bouwen wel een DUO-schuld op, maar verlaten de school zonder diploma. Als opleiding wil je niet dat je studenten zo aan hun volwassen leven beginnen.'

WETGEVING

Ook Maarten van Os zit met dit onderwerp in zijn maag. Hij is manager van het studentendecanaat en deelt deze zorgen met zijn collega's Angela Vroegindewij (manager bedrijfsvoering RAC) en Coco Bogers (manager studenten service center, scc). Dit drietal onderzoekt momenteel welke maatregelen genomen kunnen worden om de financiële stress van studenten te verlichten.

Van Os: 'Het is geen eenvoudig onderwerp. Misschien is het tegenwoordig nog wel makkelijker om te zeggen dat je aan een depressie lijdt dan dat je schulden hebt. Aan een depressie kun je niks doen, maar schulden - zo denkt men dan - heb je zelf veroorzaakt.'

Ook niet eenvoudig is hoe je studenten als hogeschool kunt ondersteunen. Om te beginnen werpt de wetgeving beperkingen op. Bij de Rotterdam Academy zijn er bijvoorbeeld drie studenten die al hun studiepunten hebben, maar geen diploma kunnen krijgen omdat ze een collegegeldschuld hebben openstaan. Een schrijnende zaak, vinden alle betrokkenen. Waarom heeft de HR niet een calamiteitenpotje waaruit dit soort studenten een gift kunnen krijgen, zodat ze hun collegegeld alsnog kunnen voldoen?

Het antwoord is simpel. Het mag niet. De Wet op het hoger onderwijs ziet zo'n soort uitkering als een 'ondoelmatige besteding van de rijksbijdrage'. Een andere wet die het helpen van studenten compliceert, is de privacywet. Angela Vroegindewij, van de RAC: 'Wij weten welke studenten achterlopen met collegegeld. Ik zou ze graag individueel aanspreken en adviseren om naar onze decaan te gaan. Dan zijn we er vroeg bij om het tij te keren. Maar dat is in strijd met de privacywetgeving.'

INCASSO

Wat gebeurt er dan wel als een student zijn betaling aan de HR mist? Allereerst krijgt hij per e-mail een reminder met een betaallink om binnen zeven dagen kosteloos te betalen. Als die betaling uitblijft, volgt een pre-incassobrief van het incassobureau van de HR. De student krijgt dan veertien dagen de tijd om alsnog kosteloos te betalen. Pas daarna wordt een incassoschuldtraject gestart. Van Os: 'Bij bedrijven als Wehkamp wachten ze daar niet zo lang mee.' 'Wij hebben met het incassobureau de afspraak dat het treffen van een betalingsregeling centraal staat en de voorkeur heeft boven beslaglegging. Voor ons heeft het prioriteit dat de student erin slaagt terug te betalen. We hebben het collegegeld als hogeschool echt nodig om ons onderwijs te kunnen betalen, en we vinden het belangrijk dat de student na het aflossen van zijn schuld verder kan met zijn opleiding', zegt Coco Bogers van het studenten service center.

Toch blijft het een dilemma, vindt Van Os. 'Op het moment dat je met een incassobureau gaat werken, weet je dat er voor de student kosten bijkomen, en het is ook bekend dat dit bijdraagt aan het ontstaan van schulden. Daarom willen we het hier niet bij laten. We vinden bijvoorbeeld dat we de instanties in Rotterdam die zich met schuldenproblematiek bezighouden, beter moeten kennen. We kunnen dan vaker en

'MISSCHIEN IS HET NOG MAKKELIJKER OM TE ZEGGEN DAT JE AAN EEN DEPRESSIE LIJDT DAN DAT JE SCHULDEN HEBT.'

gerichter doorverwijzen, zeker als we ervoor zorgen dat studenten eerder durven aan te geven dat ze financiële stress hebben.'

Verder wil Van Os onderzoeken hoe de HR kan omgaan met de kosten die studenten voor school moeten maken. 'Opleidingen bieden al kosteloze alternatieven aan voor extra leermiddelen en excursies. Maar het gaat ook om de manier waarop je dat doet. Als je je alternatief net zo duidelijk communiceert als de betaalvariant, maak je het makkelijk voor studenten om het kosteloze alternatief te kiezen. Zorg ook dat je rooster constant is, zodat studenten een vaste dag kunnen werken.'

Angela Vroegindewij vult aan: 'Als manager bedrijfsvoering weet ik dat het laatste bijna onmogelijk is, maar het begint bij bewustzijn en de bereidheid om erover na te denken. 'Als onderwijsinstelling ben je geen schuldhulpverlener en ook geen financieel dienstverlener, maar je bent wel goed in mensen dingen leren.' Daarom moeten we studenten vaardigheden als budgetteren leren, vinden de managers. 'Bijvoorbeeld in een keuzevak. Ook peer-coaching is een krachtig instrument. De komende tijd willen we de verschillende opties gaan uitwerken.'

IT'S DE WHW STUPID!

Dat is natuurlijk mooi van de hogeschool, maar het zou ook goed zijn als DUO in beweging kwam. De Hogeschool Rotterdam is niet de enige hogeschool waar deze problemen spelen. Coco Bogers heeft navraag gedaan bij haar collega's. Uit die inventarisatie blijkt dat verreweg de meeste hogescholen net als de HR werken met een septemberdeadline. Ook zij weigeren jaarlijks herinschrijvingen van studenten met een collegegeldschuld.

De problemen rond studiesucces die hieraan kleven, zouden eenvoudig opgelost kunnen worden. Dat kan door studenten met een collegegeldkrediet de mogelijkheid te geven DUO te verzoeken het collegegeld rechtstreeks over te maken aan de onderwijsinstelling. Coco Bogers zou het 'prachtig' vinden. Navraag leert dat dit niet mogelijk is. Nog even los van de privacyberen op de weg biedt de Wet op het hoger onderwijs deze ruimte niet, laat een woordvoerder van DUO per mail weten. 'Het verstrekken van collegegeldkrediet is op deze wijze (in maandelijkse termijnen, rechtstreeks aan de student - red.) in de wet opgenomen.'

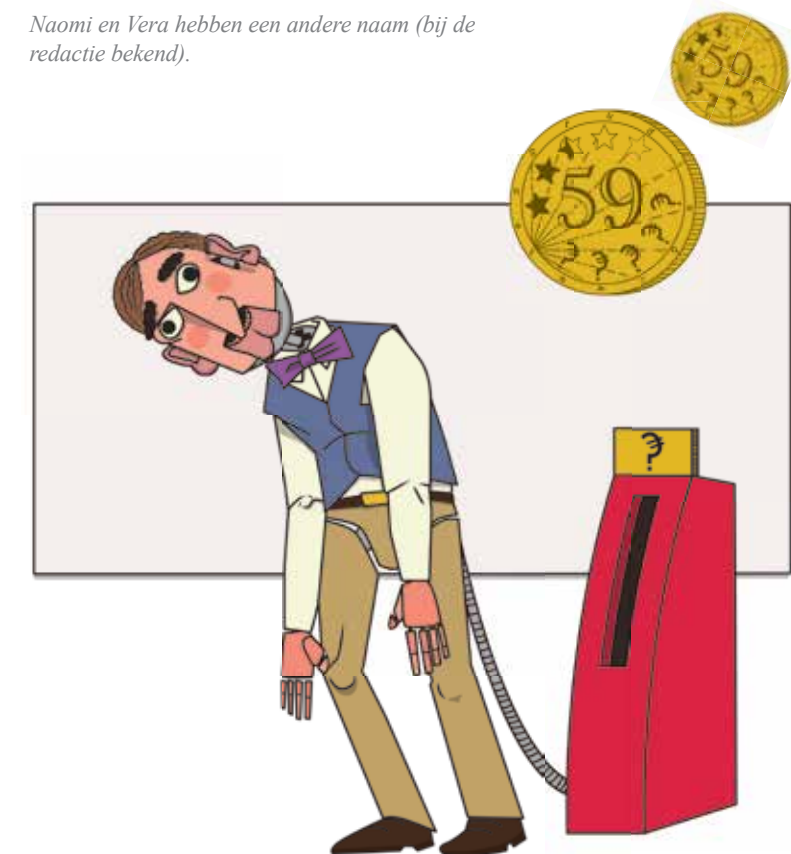
Met andere woorden: de wet moet gewijzigd worden om dit mogelijk te maken. HR-collegevoorzitter Ron Bormans is bereid om hier bij de minister op aan te dringen. Bormans: 'Het collegegeldkrediet wordt dan ingezet waar het voor is bedoeld, het ontlast de studenten en vermindert het risico op uitval - of gedwongen extra werken, met

hetzelfde risico. Technisch lijkt het ook goed mogelijk te zijn, zeggen mijn collega's die de techniek goed beheersen. Het kan bovendien als effect hebben dat de leenaversie bij ouders afneemt, omdat studenten gaan lenen waar ze voor zouden moeten lenen: hun toekomst.'

PUZZELEN

Het verbeteren van studiesucces is een ingewikkelde puzzel. Het lijkt erop dat financiële stress een van die puzzelstukjes is. 'Wij kunnen de maatschappelijke problemen van onze stad niet oplossen', vat Maarten van Os het samen. 'Maar door het mogelijk te maken dat studenten ondanks financiële stress met een hbo-diploma onze school verlaten, lever je wel een positieve bijdrage. Daarom moet dit onderwerp wat ons betreft op de komende tijd op de agenda staan.' ▣

Naomi en Vera hebben een andere naam (bij de redactie bekend).

DE TAAALTEST

Een taaltest pikt de mogelijke probleemstudenten eruit. Deze studenten halen lagere cijfers en minder studiepunten. Tijd voor serieuze taallessen op de hogeschool, zeggen de makers.

Taalprobleem is vaak studieprobleem

EERSTEJAARSSTUDENTEN DIE AAN HET BEGIN VAN HET STUDIEJAAR DE TAAALTEST VAN DE UNIVERSITEIT LEUVEN SLECHT MAKEN, halen na een halfjaar minder studiepunten en lagere cijfers. Ook aan het einde van hun eerste jaar presteren deze studenten significant slechter.

Bij de Hogeschool Rotterdam nemen verschillende opleidingen de taaltest af bij hun eerstejaars. Zo kunnen ze bepalen welke studenten extra taalondersteuning nodig hebben en aangeboden moeten krijgen.

Voor al hbo'ers afkomstig uit het mbo hebben moeite met de test én met hun studie. Zij beantwoorden gemiddeld 54 procent van de taalvragen goed en halen in een jaar gemiddeld 36 studiepunten. Hun gemiddelde score op alle tentamens van het eerste jaar is een 5,7. Dat blijkt uit een rapport van de Universiteit Leuven over de resultaten van alle ruim 1.700 geteste eerstejaarsstudenten (studiejaar 2015-16) van de Hogeschool Rotterdam.

Voor havisten zijn de percentages al beter. De gemiddelde testscore is 67 procent, het aantal behaalde studiepunten 44 en het gemiddelde van al hun vakken is een 6,2. Vwo'ers halen 81 procent van de taaltoets en vervolgens 52 studiepunten met een 6,9 als gemiddelde.

strategische taalvaardigheid

De taaltest meet, in tegenstelling tot veel andere taaltoetsen, nauwelijks spelling en grammatica. Het gaat in de Leuwentest vooral over leesvaardigheid, of 'strategische taalvaardigheid', zoals de onderzoekers het noemen.

Studenten moeten in dertig minuten ingewikkelde zinsstructuren doorzien of de betekenis van jargon uit de context halen. Ook moeten ze tekstjes samenvatten en tekstfragmenten in de juiste, logische volgorde plaatsen.

De Vlaamse onderzoekers waarschuwen om de test niet als een voorspeller te zien. Zo wordt iets meer dan tachtig procent van de studieresultaten door andere factoren bepaald. 'Studiesucces is gigantisch complex', zegt onderzoeker Jordi Heeren die de rapportage over de Rotterdamse resultaten schreef. 'Ook zo iets onvoorspelbaars als de dood van je grootmoeder kan erop van invloed zijn. Daarom moet je deze taaltest niet te deterministisch bekijken.'

Dat is ook een reden om geen selectie toe te passen op basis van deze test, zegt de Leuvense hoogleraar taalbeheersing en academisch Nederlands Lieve de Wachter. 'Er zijn altijd studenten die het ondanks een lage score op de test toch goed doen in hun studie. Dat kan zijn omdat ze de test door omstandigheden slecht maakten of

omdat ze toch de klik met taal maken. En ik zou het niet op mijn geweten willen hebben om die studenten op basis van deze test uit te sluiten. De taaltest is er niet om studenten te diskwalificeren, maar om ze te helpen.'

De test is, zegt Heeren, vooral een waarschuwing aan beginnende studenten: Pas op, je zit in een groep die gemiddeld lagere cijfers haalt.

hoger taalniveau verwacht

De vraag is nu wat er na die waarschuwing zou moeten gebeuren. In kringen van taalspecialisten is al lange tijd discussie over de vraag of het hbo zijn studenten niet wat meer taalvaardigheid zou moeten bijbrengen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat het hbo dat nauwelijks doet.

Twee jaar geleden constateerde ook de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren dat het hoger onderwijs in Nederland te weinig doet aan taalvaardigheid. Als het er al iets aan doet, gaat het vooral over de taalvaardigheid van de instromende studenten (hiervan is de Leuwentest in feite een voorbeeld).

Het hbo zou eigenlijk het taalniveau van alle studenten naar een hoger niveau moeten tillen, vindt de raad. 'Van de hoogstopgeleiden in onze samenleving wordt een hoger taalniveau verwacht dan wat ze na het (voortgezet) onderwijs hebben bereikt.'

politiek signaal

De resultaten van de taaltest laten overigens zien dat het taalniveau van instromers niet voor niets de aandacht trekt. Een derde van de eerstejaars die de taaltest vorig studiejaar maakte, haalde een 'onvoldoende', een score onder de zestig procent. Dit zijn volgens de makers de mogelijke 'probleemstudenten' voor wie bijscholing op zijn plaats is.

Voor Roel Huysmans, neerlandicus, beleidsadviseur bij de afdeling toelatingsexamens en ondersteunend onderwijs van de hogeschool en degene die de Leuvense taaltest naar de Hogeschool Rotterdam haalde, zijn de resultaten van de taaltest ook een politiek signaal. **Als taal een noodzakelijke voorwaarde is voor studiesucces én een probleem, dan moet de hogeschool er iets mee.** 'We kunnen wel zeggen dat studenten het al moeten weten als ze op het hbo komen, maar ze weten het duidelijk niet. Ze weten niet hoe ze een scriptie of een rapport moeten schrijven. Dat moeten we ze leren, maar daar hebben we nu nog niet de tijd en menskracht voor.' ■ *Olmo Linthorst*

INTERVIEW
De financiële bloggers
van How 2 Spend It

Doe de financiële detox

*Nathalie van
Wingerden
en
Joëlla Opraus
zijn financiële
bloggers uit
Rotterdam.
Met hun site
how2spendit.nl
helpen ze vrouwen
met hun geldzaken.
Begin dit jaar
kwam hun
eerste boek uit.
Daarin leren
ze iedereen met
geld omgaan.
Ook mannen.*

‘OVER FINANCIËLE ZAKEN WORDT ONNODIG INGEWIKKELD GEDAAN.’

SPENDING-DIEET

Een week na de eeddate vroeg Opraus of Van Wingerden zin had om samen een bedrijf te beginnen. Dat had ze wel. **Naast hun baan klusten ze een website in elkaar.** Van Wingerden: ‘Als ik er nu over nadenk: die site was echt heel lelijk met bloemen enzo. We blogden daar over financiën en verzekeringen. Eigenlijk wat we nu nog doen, maar dan veel kleinschaliger.’ Opraus: ‘Ons eerste event was in Ahoy. We zouden workshops budgetteren geven op een kerstmarkt, maar de mensen die daar waren, wilden alleen maar shoppen en hadden helemaal geen zin in onze workshops. **We hebben de workshops laten zitten en zijn met dames in gesprek gegaan over hun financiële situatie.** Dat was heel leuk.’

Het is nu vijf jaar later en de dames hebben samen een succesvol platform opgebouwd en een boek geschreven. Ze hebben hun succes te danken aan hard werken en minister Jet Bussemaker. Opraus: ‘Toen wij net een beetje op stoom waren met How 2 Spend It deed de minister een aantal prikkelende uitspraken in de media over vrouwen die niets met hun studie deden. Onze boodschap dat het fijn is om te weten hoe je er financieel voorstaat zodat je bewuste keuzes kan maken, sloot daar goed bij aan en haar ministerie was onze eerste grote opdrachtgever.’ Van Wingerden: **‘Vanuit deze opdracht hebben we onder andere de vraagbaak [how2spendit.nl/steljevraag](https://www.how2spendit.nl/steljevraag) gemaakt** waar iedereen vragen over financiën kan stellen en een expert antwoord geeft. En een financiële detox challenge waarin je zes weken lang in je eigen geldzaken duikt en op spending-dieet gaat.’

GRATIS BOEK

Profielen mag 2 exemplaren van De financiële detox weggeven. Mail naar profielen@hr.nl en loot mee.

FINANCIEEL GEZOND

De challenge was al online te doen, maar is nu ook uitgewerkt terug te vinden in het boek *De financiële detox*. **Een doeboek dat helpt je geldsituatie in kaart te brengen**, doelen te stellen en te werken aan een financieel gezond leven. Opraus: ‘Dat boek is ook voor studenten supernuttig. Als je achttien wordt, ben je ineens zelf verantwoordelijk voor je financiën. Je moet je eigen zorgverzekering gaan betalen en krijgt zorgtoeslag, je kan ineens een telefoonabonnement afsluiten, een studievoorschot aanvragen bij DUO en op jezelf gaan wonen. Juist voor hen is de financiële detox een goede manier om inzicht te krijgen in wat je kan, moet en wil betalen.’

JOËLLA OPRAUS (33) woont met haar man en zoon in Ridderkerk.

Wat heb je gestudeerd?

‘International marketing management en een post hbo-opleiding bedrijfskunde en schuldhulpverlening.’

Waarom heb je voor die studie gekozen?

‘Heel stom: omdat een collega van m’n vakantiebaantje die opleiding ook ging doen. **En het klonk leuk, dus heb ik me daar ingeschreven.** Gelukkig viel het allemaal op z’n plek.’

Waar heb je gewerkt?

‘Na m’n opleiding ben ik het bankwezen ingegaan. Dat verdiende lekker en zo kon ik een huis kopen. In mijn werk zag ik dat steeds meer mensen financiële problemen kregen, maar dat de banken daar niets aan deden. **Toen ben ik bij de gemeente Rotterdam gaan werken om meer te leren over schuldhulpverlening.** Na anderhalf jaar ben ik voor mezelf begonnen en ging ik grote bedrijven helpen om hun personeel financieel gezond te maken en houden. Binnen een paar maanden verdiende ik als ondernemer evenveel als in loondienst. En toen heb ik direct m’n baan opgezegd.’

Wat voor geldtype ben je?

‘Ik wilde al jong op mezelf wonen en ik heb altijd hard gewerkt om dat te kunnen doen. **Tijdens m’n studie had ik soms wel vier bijbaantjes tegelijk.** Ik ben geen shopper, maar dat betekent niet dat ik geen geld uitgeef. Ik investeer in opleidingen en koop boeken en gadgets. En ik grap weleens dat ik alles van Apple spaar.’

NATHALIE VAN WINGERDEN (33) woont met haar vriend in Rotterdam.

Wat heb je gestudeerd?

‘Ik kon vroeger niet zo goed leren. De mavo heb ik echt met de hakken over de sloot gehaald. Daarna ben ik naar het mbo gegaan om de opleiding tot sociaal juridisch medewerker te volgen. Ik dacht dat ik daar rijk mee kon worden **en dat m’n vader dan wel trots op me zou zijn.** Ik heb geen idee hoe ik die studie heb gehaald. Ik was er meer niet dan wel.’

Toen ik de opleiding had afgerond, was ik er klaar mee. Ik zag mezelf niet in dat veld werken, dus ging ik iets doen dat me echt leuk leek: culturele maatschappelijke vorming aan de Hogeschool Rotterdam. Tijdens die opleiding ben ik echt ‘aan’ gegaan. Ik kreeg er lol in en werd een enorme nerd. **Omdat die studie zo breed is, ben ik me daarna nog gaan specialiseren.** Ik heb genderstudies gedaan aan de Universiteit Utrecht.’

Waar heb je gewerkt?

‘Na m’n studie ging ik aan de slag als beleidsadviseur bij de gemeente Ridderkerk en daarna als projectleider bij E-Quality, het kenniscentrum voor emancipatie.’ **Wat voor geldtype ben je?** ‘Ik ben echt een emospender. **Als ik blij of verdrietig ben, geef ik geld uit.** Ik hou heel erg van shoppen en uit eten gaan, en ik vind het moeilijk mezelf iets te ontfemen als ik denk dat het meerwaarde heeft. Laatst kocht ik een prachtige highlighter. Die mag ik dan kopen, omdat ik denk dat ik er daarmee beter uitzie.’

‘ALS JE ACHTTIEN WORDT, BEN JE INEENS ZELF VERANTWOORDELIJK VOOR JE FINANCIËN.’

GELDTIPS VAN DE PRO'S

LEEN ECHT ALLEEN MAAR VOOR JE STUDIE.

Van Wingerden: ‘Ik heb zelf geleend om als god in Frankrijk te leven en daar betaal ik nog steeds voor. Toen ik studeerde, dacht ik dat ik die schuld in een paar maanden zou kunnen afbetalen, maar dat is echt niet zo. Voor niemand.’

ONTDEK WAT JE BUDGET IS EN PAS JE UITGAVENPATTERN DAAROP AAN.

Van die influencers op Instagram hebben iedere dag nieuwe designerkleding aan, maar dat kunnen de meeste mensen niet betalen. Bedenk hoe je die look kunt creëren met jouw budget.

Een gin-tonic in de kroeg kost je zo een tientje, maar een wijntje of een biertje kost je aanzienlijk minder. **KIES SLIM** of ga met een fles wijn in het park zitten. Nog goedkoper.

DOE DE GELDTYPE TEST op [how2spendit.nl/geldtypetest](https://www.how2spendit.nl/geldtypetest) om te ontdekken wat jouw sterke en te ontwikkelen punten zijn. Het is gratis, kost maar een paar minuten en je hebt er echt wat aan.

ALS JE EEN BIJBAANTJE HEBT, KAN JE VAAK GELD TERUGVRAGEN bij de Belastingdienst. En dat kan ook tot een paar jaar terug. Dat kan aardig oplopen. Doe dus ieder jaar belastingaangifte. Je krijgt er niet altijd aangiftebrief voor, maar je kan het wel zelf proberen. **Baat het niet, dan schaad het niet.**

Crooswijk revival

Als je een tijd niet meer in Crooswijk bent geweest, moet daar snel verandering in komen. Naast de gezellige bruine kroegen die er al waren, schieten de hippe tentjes als paddenstoelen uit de grond. Zoals Croos.

DIKKE BOTERHAM

Voor de drie vrouwen achter Croos was het dan ook een logische stap om een zaak in Crooswijk te beginnen. 'Wij wonen alle drie in de wijk en merkten dat er behoefte was aan een plek in de wijk waar mensen elkaar kunnen ontmoeten voor een lekker bakkie. Toen we door Woonstad met zijn drieën om de tafel werden gezet om van gedachten te wisselen, kwamen onze ideeën overeen. Zo wilden we een kindvriendelijke zaak en dat bleek in deze wijk een schot in de roos.'

Bij Croos kun je terecht voor een kop koffie en een broodje. Van ontbijt tot borrel, maar niet te uitgebreid. Daarnaast werkt Croos samen met ondernemers uit de buurt. Zo komen de croissants bij de bakker vandaan en de bitterballen bij de snackbar ertegenover. En ook niet onbelangrijk: de dik gesneden en riant belegde boterhammen zijn goed geprijsd. Bolderheij: 'Dat doen we bewust. We zitten niet op een A-locatie en wilden niet dat mensen denken 'dan bestel ik maar een tosti, want dat is het goedkoopst'. Voor Janneke Bolderheij is het in ieder geval duidelijk: zij gaat Crooswijk niet meer uit. 'Ik heb vanaf het begin een klik met deze buurt en zal dat altijd houden. Zodra ik Crooswijk in kom rijden, denk ik altijd weer: Ik ben thuis.' □
Jonathan van Noord

Croos
Exercitiestraat 2

FOTO'S: ANNE HOSPERS / PORTRETFOTO JONATHAN: ASTRID ZUIDEMA

Nog niet zo lang geleden was er weinig horeca meer in Crooswijk. Goed, er waren een paar cafés maar dat was het wel zo'n beetje. Een pitch van woningcorporatie Woonstad voor wat er in het oude pand aan de Exercitiestraat moest komen, bracht daar verandering in. Buurtbewoners Janneke Bolderheij, Iris Schiebergen en Linda Wubben wisten het wel: er moest een koffiebar in. Een paar maanden later ging Croos open. 'In de twaalf jaar dat ik hier woon, heb ik de wijk zien veranderen', vertelt Bolderheij. 'De buurt is mooi opgeknapt en gemengd geworden. Daardoor vind je hier veel jonge gezinnen, studenten en echte Crooswijkers. Samen zijn zij een dorpje in de stad. Iedereen kent elkaar en zegt elkaar gedag. De Rakstraat is bijvoorbeeld zo kneuterig, dat verwacht je gewoon niet in de grote stad.'

SITUATIONEEL MEE OMGAAN

'SITUATIONEEL MEE OMGAAN: KENT U DIE UITDRUKKING, BESTE LEZERS? Ik hoorde dit zeggen op een instructiebijeenkomst op een lerarenopleiding...' Dit zou zomaar het begin kunnen zijn van een voordracht van dominee Gremdaat en voor wie niet weet wie dat is: google it.

Maar het was de dominee niet. Deze woorden kwamen uit de mond van degene die ons, docenten en studieloopbaancoaches, liet weten hoe wij portfolio's van studenten moeten beoordelen. Ik zal niet uitweiden over het exacte wie en waar, want ik wil geen carrières in de knop breken en zeker niet die van mezelf. Bovendien lijkt de aanpak me tamelijk exemplarisch voor deze hogeschool en misschien wel voor het onderwijs in het algemeen. **Voor de goede orde: ik ben er erg blij mee.** Ik doe niets liever dan ergens situationeel mee omgaan. We gaan in ons gezin al jaren heel situationeel met elkaar om en dat is tot aller tevredenheid kan ik wel zeggen.

Het is wel geestig om het aan de beoordeling van studentenwerk te koppelen, dat wel. **De huidige generatie leraren in opleiding weet dat er assessments af te leggen zijn:** proeven van bekwaamheid. Soms met een praktische lesuitvoering eraan gekoppeld en soms alleen op basis van een dossier. Zo'n assessment ziet eruit als een enorme lijst van indicatoren, door sommigen oneerbiedig 'afvinklijstjes' genoemd. 'Student staat bij de deur en verwelkomt leerlingen': check, plusje voor de interpersoonlijke relatiecompetentie, 'Student is tijdig in de les': check, plusje voor 'organisatorisch competent'.

Veel van dit soort waardevolle vaardigheden die studenten moeten leren, moeten geconcludeerd worden uit een dossier. De plichtsgetrouwe studenten doen heel veel moeite om uit hun stagehandleiding te destilleren wat zij nu precies aan opdrachten moeten doen en inleveren om hun assessor tevreden te stellen. **Dat is geen geringe klus, want die teksten zijn zeer gecompliceerd.** Met een beetje geluk komt er in de loop van het jaar een aangepaste versie op het intranet HINT en kunnen studenten opnieuw gaan ontcijferen wat er allemaal aan opdrachten bedacht is om hen tot goede leraren te maken.

Die opdrachten zijn op zich niet onlogisch. Natuurlijk moet je lesgeven en observeren enzovoorts. Het is alleen een heel gepuzzel hoe je dat moet aanleveren: filmpjes, reflecties, leerassen, 360 gradenfeedback, (zelf)evaluaties, lesvoorbereidingen, en ga zo maar door.

De regels zijn streng en alles wordt dichtgetimmerd. Alles is gericht op controle, controle, controle, want: accreditatie! Maar nu verklaart de Koning van de Afvinklijstjes (zoals hij in besloten kring wordt genoemd) ineens dat hij 'eigenlijk niet zo van de afvinklijstjes is'. **Verbazing alom.** De timmerlieden lopen kennelijk zo langzamerhand tegen hun eigen timmerwerk aan. **Er zijn zo veel regels en portfolio's dat het voor studenten en docenten niet meer werkbaar is. Maar de oplossing ligt voor het grijpen: we gaan er voortaan situationeel mee om.** □

Dit is een docenten-wisselcolumn.

Bart Bijl is docent Nederlands aan de lerarenopleiding Nederlands.

Hij deelt deze column met Bart Siebelink (WdKA).

FOTO'S: SUGARCOATED

WIE BEN JIJ DAN?

Pim Niemeijer (25)
DERDEJAARS BUSINESS IT
& MANAGEMENT
WERELDKAMPIOEN
STRATEGO

SOMS EEN VLAG ZONDER BOM

ALS PIM EEN BEETJE MOEILIK KIJKT BIJ HET STRATEGO SPELEN, is hij aan het verliezen.

Nou ja, of juist niet. 'Het is ook psychologische oorlogsvoering. Soms kijk ik moeilijk als het juist helemaal niet moeilijk gaat. En ook m'n tegenstander zal soms bluffen dat hij geïrriteerd is of overmoedig', verklapt Pim Niemeijer. Daarom vindt de viervoudig wereldkampioen 'real life' Stratego ook veel leuker dan de online versie.

Het spel waarbij je elkaars vlag te pakken moet krijgen, speelt Pim vanaf z'n zesde jaar. 'Tijdens een spellendag bij de scouting daagde iemand mij uit. Ik kwam terug uit een verloren positie en won. Ik vond het leuk en vroeg het spel een paar maanden erna aan Sinterklaas.'

Tegenwoordig speelt hij het bijna wekelijks, bij zijn club in Breda en dus ook tijdens Nederlandse kampioenschappen en wereldkampioenschappen die hij nogal eens won. **Wat het geheim van zijn succes is?** Vaak spelen én tijdens het spel onthouden waar stukken vandaan komen, tipt hij. Pim: 'Je moet niet bang zijn om te experimenteren. Bijvoorbeeld door de vlag ergens vooraan te zetten zonder bom ernaast. De tegenstander verwacht dat niet, al moet je het dan ook weer niet te vaak doen.' Kleine toernooitjes doet Pim op routine maar de wereldkampioenschappen in Griekenland, aanstaande augustus met zo'n zestig concurrenten, pakt hij anders aan. **'Dan ga ik de speelstijlen van anderen bestuderen en voor m'n grootste concurrenten verzin ik iets speciaals'**, vertelt de kampioen. 'Het mooie is dat je zelf bepaalt waar je je stukken zet. Met veertig stukken en veertig posities zijn er mogelijkheden genoeg.' ▣

Jos van Nierop